

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี

เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT : CASE STUDY OF THA LUANG
SUB-DISTRICT MUNICIPALITY IN MAKHAM DISTRICT CHANTHABURI PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

ประเดิม แพทย์รังษี

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2556

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี

เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT : CASE STUDY OF THA LUANG
SUB-DISTRICT MUNICIPALITY IN MAKHAM DISTRICT CHANTHABURI PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

ประเดิม แพทย์รังษี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2556

ประเดิม แพทย์รังษี. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี เทศบาล
ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ด. (รัฐศาสตร์) ประธานกรรมการ
ดร.นักรบ เกียรติอำ รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) กรรมการ

บทคัดย่อ

ภาคนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

วิธีการศึกษา จะใช้การวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก โดยมีประชากรในการศึกษา คือ ประชาชน
ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน รวมถึงการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน
ส่วนในการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน โดยเสริมการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ
จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับ
ค่อนข้างมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประโยชน์จากการเข้าร่วม อิทธิพลของผู้นำ
ความผูกพันต่อท้องถิ่นและความเข้มแข็งของเครือข่าย และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกับ
ตัวแปรพื้นฐานจะพบว่า มีตัวแปรที่สามารถจำแนกความแตกต่างของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรอายุ จำนวนปีที่อยู่อาศัย เท่านั้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Praderm Phaetrungsee. (2013). **Public Participation in Local Development : Case Study of Tha Luang Sub-district Municipality in Makham District Chanthaburi Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Assistant Professor Dr.Chaiyon Praditsil Ph.D. (Political Science)	Chairman
Dr.Nakrob Thianam D.P.A. (Public Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study the affecting factors and compare the public participation in the local development in Tha Luang Sub-district Municipality in Makham District in Chanthaburi. The survey research was applied to this study. The research populations determined by the two-stage cluster sampling method were the 332 qualified voters. The descriptive statistics and the qualitative research approach of the in-depth interviews and the participatory observation were used as the research instruments. The results were found that the levels of public participation in the local development were shown at the high level. The influential factors were the advantages of the participation, the influence of the leaders, the connection to the community, and the strength of the social networking. The factors of different ages showed the .05 level of statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำ พร้อมความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ดร.นักรบ เกียรอำ ประธานและกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กรรมการสอบภาคนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำรายงานวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าหลวงที่ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ และประชาชนในเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุน ตลอดจนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความสะดวกในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นอย่างดี จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู - อาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ศึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

ประเดิม แพทย์รังษี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมติฐานการวิจัย	8
2	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	การมีส่วนร่วม.....	10
	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	10
	ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	11
	ขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	13
	กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน	22
	การพัฒนาท้องถิ่น.....	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3	วิธีดำเนินการวิจัย	31
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	76
สรุปผล	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	94
ประวัติย่อผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง	31
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชน	33
3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	38
4 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	39
5 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	39
6 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส	40
7 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	41
8 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	41
9 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนปีที่อยู่อาศัย	42
10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม	43
11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม	44
12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านอิทธิพลของผู้นำ จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม	45
13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านความผูกพันกับท้องถิ่น จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม	47
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม	48
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมด้านต่าง ๆ	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม	51
17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม	54
18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม	57
19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม	59
20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ จำแนกเป็นรายชื่อ โดยรวม.....	62
21 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี	64
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอายุ.....	64
23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอาชีพ .	65
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับระดับการศึกษา.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับสถานภาพการสมรส.....	66
26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอาชีพ.....	67
27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับรายได้.....	67
28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับจำนวนปีที่อยู่อาศัย.....	68
29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม จำนวนปีที่อยู่อาศัย.....	69
30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น.....	69
31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น.....	70
32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอิทธิพลของผู้นำ.....	71
33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม อิทธิพลของผู้นำ.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความผูกพันกับท้องถิ่น.....	72
35 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ความผูกพันกับท้องถิ่น.....	73
36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน	73
37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน	74
38 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	75
39 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	77

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การปกครองตนเอง นับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองตนเองเป็นรูปแบบที่แสดงออกซึ่งสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง และเป็นช่องทางสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ดังนั้นการปกครองตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อนโยบายการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นในปัจจุบันของไทยเป็นอย่างยิ่ง การจัดการปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น 3 ประการหลัก คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรของประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งสร้างหรือผลิตผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคตด้วย (กรมการปกครอง, 2542 : 3)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สมควรได้รับการส่งเสริมเป็นลำดับแรก และแต่เดิมนั้นประเทศไทยเป็นประเทศการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ระบวรราชการมาตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองสมัชชาการที่ 5 เป็นต้นมา

หลังจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประเทศไทยมีนโยบายกระจายอำนาจ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน มาจนถึงในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รัฐยังได้ย้ำถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น มาตรา 287 ของรัฐธรรมนูญระบุว่าประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ

ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีที่เห็นสมควร หรือได้รับการร้องขอจากประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชน

ออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรายงาน

นอกจากนี้การดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และ ผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และกำกับการบริหารจัดการ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลได้แถลงนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สนับสนุน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เร่งรัด ถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณให้ท้องถิ่น ปรับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐให้เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นหลักการจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อตอบสนองความต้องการได้ตรงจุดมากที่สุด ในการมีส่วนร่วมนี้จึงจำเป็นต้องสร้างระบบกลไก ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ ให้ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้ อย่างราบรื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ สำหรับการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อประชาชน มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย ปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาล เป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย พัฒนาการของเทศบาลเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) โดยมีพระราชกำหนด สุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าลอม ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ต่อมา มีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล พ.ศ. 2476 ยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และยกเลิกพระราชบัญญัติเดิมทั้งหมด ขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543 จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543, 2543 : 48) มาตรา 16 กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่นตนเอง และต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น และมาตรา 32 กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญว่า ให้ส่วนราชการ ให้การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และให้ส่วนราชการถ่ายโอนภารกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบว่าภารกิจประเภทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ และภารกิจใดราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้จัดทำ เพื่อประชาชนจะได้ขอความช่วยเหลือหรือร้องเรียนได้อย่างถูกต้อง

เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบันพื้นที่บริการของเทศบาลตำบลท่าหลวง ประกอบด้วยหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านสองขนาน

หมู่ที่ 2 บ้านน้ำรัก

หมู่ที่ 3 บ้านสันตอ

หมู่ที่ 4 บ้านท่าหลวงบน

หมู่ที่ 5 บ้านท่าหลวงบน

หมู่ที่ 6 บ้านท่าหลวงบน

หมู่ที่ 7 บ้านท่าระม้า

หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งโตนด

จำนวนหมู่บ้านในเขต เทศบาลตำบลท่าหลวง เต็มทั้ง 8 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

ในการบริการนั้น เทศบาลตำบลท่าหลวง ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ใน 5 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
2. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม
3. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ
5. ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ

ตลอดระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาเทศบาลตำบลท่าหลวง ได้ดำเนินการให้บริการตำบลทั้ง 5 ด้าน เช่น การจัดให้มีและบำรุงรักษาการคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ มีความสะดวก ปลอดภัย รวดเร็ว การวางผังเมืองรวมทั้งเป็นระบบ มีการบริการด้านสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการเพิ่มขึ้น รวมทั้ง การพัฒนาระบบจราจรและป้ายประชาสัมพันธ์ และขยายระบบประปาหมู่บ้าน การขุดลอกคูคลอง หนองบึง เพื่อเป็นแหล่งน้ำทางการเกษตร การจัดให้มีการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของประชาชน เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมการออกกำลังกาย การป้องกันควบคุมระดับโรคติดต่อและการบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ มีการส่งเสริมงานวัฒนธรรมและ ประเพณีท้องถิ่น การบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสวัสดิการด้านสังคมสงเคราะห์ มีการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษา การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และรักษาความสงบ เรียบร้อย การปรับปรุงภูมิทัศน์ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สวนสุขภาพ ส่งเสริมศูนย์พัฒนาครอบครัว ส่งเสริมศูนย์ 3 วัย สายใยรักแห่งครอบครัวและชมรม TO BE NUMBER ONE เพื่อให้ประชาชน อยู่ดีมีสุข การศึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดให้มีการบำรุงรักษา คู่มครองดูแล การสร้างจิตสำนึกด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีการดูแลบำรุงรักษาพัฒนาด้านแหล่งน้ำ การจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่น พนักงานเทศบาลมีศักยภาพในการทำงานที่ดี มีคุณธรรม ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนา เพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน สนับสนุนกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และสนับสนุน การให้บริการประชาชน เป็นต้น การให้บริการของเทศบาลตำบลท่าหลวง ที่ผ่านมามีลักษณะโดดเด่น คือ การให้บริการอยู่ภายใต้การนำของ นายชานัน สุภนนท์ ขาวนานนับตั้งแต่สมัยเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าหลวง ขาวนานเป็นเวลา 12 ปี และมีเอกภาพสูงระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น ที่ในการทำงานสาธารณะ ดังนั้นจึงเป็นกรอบที่น่าศึกษาว่าภายใต้ความพร้อมทางสังคมในการให้บริการ เช่นนี้ ประชาชนรู้สึกอย่างไรต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลท่าหลวง การศึกษากรณีนี้น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลอื่นเป็นอย่างดี

เทศบาลตำบลท่าหลวงได้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (พ.ศ. 2555 - 2557) โดยกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ และด้านการเมือง การบริหารและการบริการ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานในแผนงานต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานเทศบาลอยู่ในหน่วยงานดังกล่าว มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ว่าอยู่ในระดับใด และมีแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาล ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ว่าอยู่ในระดับใด และมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ได้อย่างแท้จริง

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น
2. ตัวแปรกำหนด ได้แก่ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม อิทธิพลจากผู้นำ ความผูกพัน กับท้องถิ่น ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล ท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมในการ รับผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

3.2 ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม

3.3 ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม

3.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ

3.5 ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 1,940 คน จำนวน 8 หมู่บ้าน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. 2555 : 8)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลท่าหลวง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2557 โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2555 รวมระยะเวลา 3 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
3. ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เทศบาลตำบลท่าหลวง** หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ คือ ประกอบด้วยฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการประจำ
2. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง
3. **การพัฒนา** หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตในท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ให้เจริญก้าวหน้า

4. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการอันหนึ่งอันใดกับเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการดำเนินงานขององค์กร ด้านการตรวจสอบและติดตาม

5. ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการประชุม เสนอปัญหา คัดเลือกปัญหาและวางแผนจัดทำแผนพัฒนาตำบลของเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

6. ด้านการดำเนินงานขององค์กร หมายถึง การที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับรู้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งบริจาคเงินสิ่งของและดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะของเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

7. ด้านการตรวจสอบและติดตาม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามการทำงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ และตรวจสอบรายได้ ค่าใช้จ่าย การจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

8. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ หมายถึง ประชาชนมีความศรัทธาผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รู้ปัญหาและแก้ไขปัญหาตรงความต้องการของประชาชน

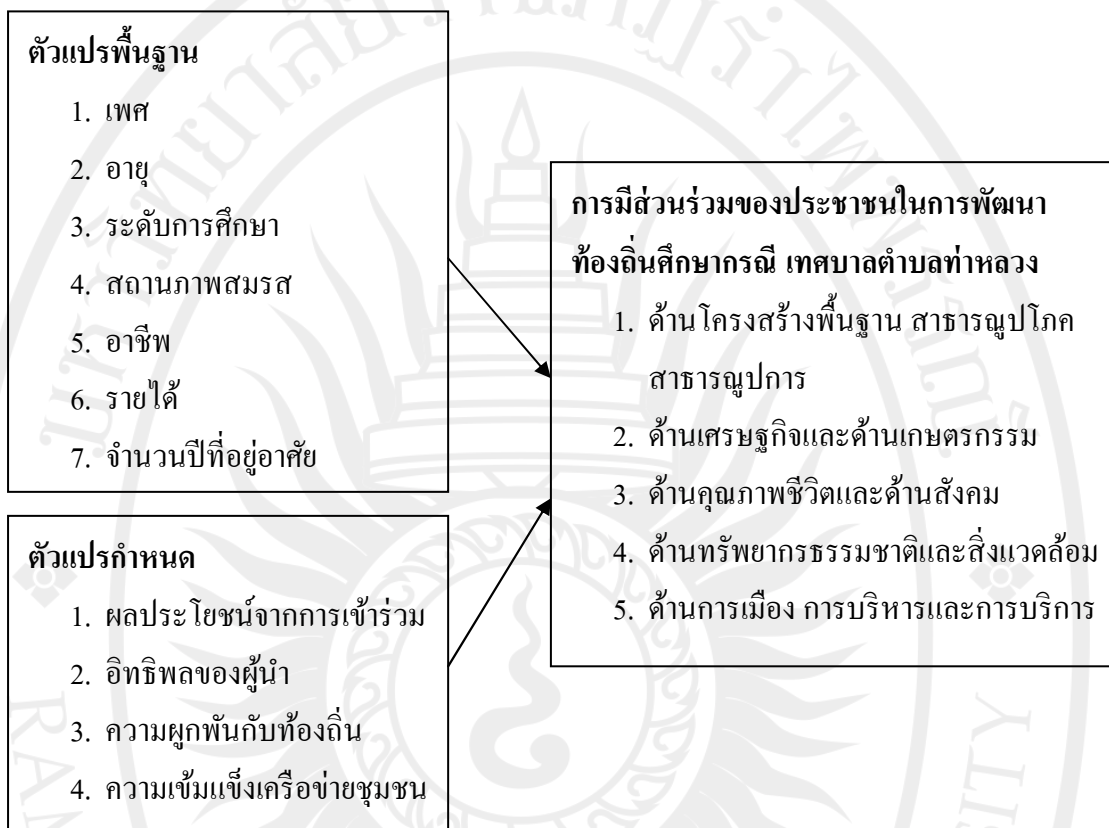
9. ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ประชาชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและได้ประโยชน์จากการดำเนินงาน ซึ่งเทศบาลตำบลท่าหลวงแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดผู้นำระดับท้องถิ่นขึ้น ประชาชนสามัคคีกันมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการสร้างกรอบการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง โดยอาศัยกรอบแนวคิดของ จอห์น และนอร์แมน (John and Norman, 1980 : 85 ; อ้างถึงใน ชاکริต ไทยประดิษฐ์. 2548 : 18-19) และกรอบแนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1979 : 6)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามเพศ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามอายุ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามระดับการศึกษา
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามสถานภาพการสมรส
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามอาชีพ
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามรายได้

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกันตามจำนวนปีที่อยู่อาศัย
8. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง
9. อิทธิพลของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง
10. ความผูกพันกับท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง
11. ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม
  - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
  - 1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
  - 1.3 ขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน
  - 1.4 กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. การพัฒนาท้องถิ่น
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

มีนักวิชาการให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

เมตตา สินยุบุตร (2548 : 7) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตนเอง ตัดสินใจใช้ทรัพยากร กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของตนการจัดอันดับความสำคัญการเข้าร่วมในการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นการให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท อาจกล่าวได้ว่า การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตนเองเป็นการเสริมพลังอำนาจให้ประชาชนระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ

มาลี เบ็ญจะมโน (2546 : 27) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในองค์กร โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณากำหนดปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป

ยูพาพร รูปงาม (2545 : 5) การมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของการต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมาร่วมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่า ปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531 : 10) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขัน และอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้น สิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมุ่งมั่นมากขึ้น ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1979 : 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากข้างต้น การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจและดำเนินการในการใช้ทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์และสนองตอบตรงต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 7-8) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

มาสโลว์ (Maslow. 1954 : 253 ; อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์. 2527 : 7-8) ได้กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ ที่เรียกว่า ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงาน ทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหว ทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงาน อย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยาก เพราะใช้กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตาม ผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวัง ผลประโยชน์

ขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายสาขาได้พยายามศึกษา จำแนก ลักษณะพฤติกรรมการมีส่วนร่วมไว้หลายแบบ โดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกแตกต่างกัน แต่โคเฮน และฮัฟฟอฟ ถือว่าเป็นนักวิชาการที่มีแนวคิดเป็นระบบมากที่สุด ดังนี้ (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543 : 149-163)

1. การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ : ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน : จะได้จากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานหรือข้อมูล เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ : ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล : การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

นอกจากการจำแนกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตามแนวดังกล่าว การมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้นน่าจะมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา : ขั้นตอนนี้เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตนเองได้ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น แต่อาจมองปัญหาไม่ได้เด่นชัด เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาจึงเสมือนกระจกเงาผู้คอยสะท้อนภาพให้ชุมชนมองเห็นและวิเคราะห์ปัญหาได้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม : การวางแผนการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปนี้ที่ขาดไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงานการพัฒนาให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน จะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหา พัฒนาประสบการณ์ของตนเอง และสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน : ชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถลงทุนและปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบท อย่างน้อยก็มีแรงงานของตนเองเป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ และในหลาย ๆ แห่ง ก็สามารถที่จะร่วมลงทุนในกิจกรรมหลาย ๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชุมชนรู้จักคิดค้นทุนให้กับตนเองในการดำเนินงานและจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่ทำขึ้น เพราะจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอก จะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก และการบำรุงรักษาจะไม่เกิดขึ้น เพราะรู้สึกว่าไม่ใช่ชุมชน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน : ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่เป็นการดำเนินการโดยบุคคลภายนอก ชุมชนก็ไม่สามารถทราบว่าการที่เข้าไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ ถึงแม้ว่าจะมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งจะพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมอาจจะไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับชุมชนน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินแล้ว ยังแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินและเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชนอื่น ๆ

ในงานวิจัยนี้ โคเฮน และอ็พซอฟ จะมีแนวคิดขั้นตอนการมีส่วนร่วม รวมถึงประสบการณ์ของ อคิน รพีพัฒน์ ใช้แนวคิดจากประสบการณ์ภาคปฏิบัติในประเทศไทย และมีความสอดคล้องกับบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทย ดังนั้น เมื่อผสมผสานแนวคิดเชิงทฤษฎีของ โคเฮน และอ็พซอฟ เข้ากับแนวคิดภาคปฏิบัติของ อคิน รพีพัฒน์ (2547 : 49) แล้วสามารถจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ ร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือโดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลที่เกิดจากโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือมีส่วนในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์หรือผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพหรือด้านจิตใจที่มีผลต่อสังคมหรือบุคคลก็ได้

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการพัฒนา : เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการพัฒนาที่พวกเขาดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอดของโครงการทั้งหมด

2. ระดับของการมีส่วนร่วม

แนวคิดของ โคเฮน และอัปฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff. 1979 : 8) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมเป็น 4 ระดับ คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการ โดยมีการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดทางเลือกว่าควรจะทำโครงการหรือกิจกรรมใดบ้าง และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใด และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังครอบคลุมไปถึงการตัดสินใจในระหว่างการดำเนินงานโครงการ

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับโครงการทั้งในด้านเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงาน โครงการต่าง ๆ

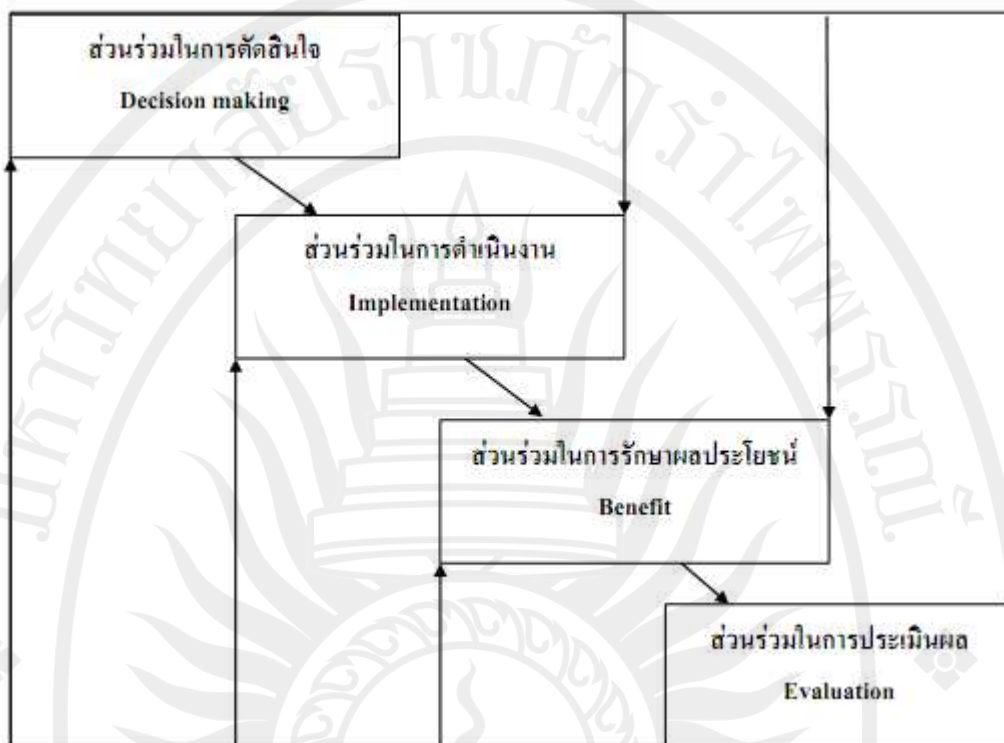
2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมประเภทนี้มีสองนัย คือ เป็นทั้งการร่วมรับประโยชน์และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการพัฒนา ผลประโยชน์ที่ได้รับได้แก่

2.3.1 ผลประโยชน์ด้านวัตถุ คือ การมีรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้นและมั่นคงมากขึ้น หรือการมีสาธารณสุขปลอดภัยที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ หรือคุณภาพดี

2.3.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม ได้แก่ การได้รับการศึกษาหรือรู้หนังสือมากขึ้น รวมทั้งการให้บริการสังคมอื่น ๆ มากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น

2.3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล ได้แก่ การมีความนับถือตนเองมากขึ้น มีพลังอำนาจทางการเมืองมากขึ้น และมีความรู้ลึกถึงความมีประสิทธิภาพของตนเอง

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วมประเมินอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมเพื่อทบทวนและประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการประเมินผล หรือการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการวิจัยประเมินผล สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ

ภาพประกอบ 2 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ โคเฮน (Cohen) และอัฟฮอฟฟ์ (Uphoff) ที่มา : โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) 1979 : 8

แนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกัน

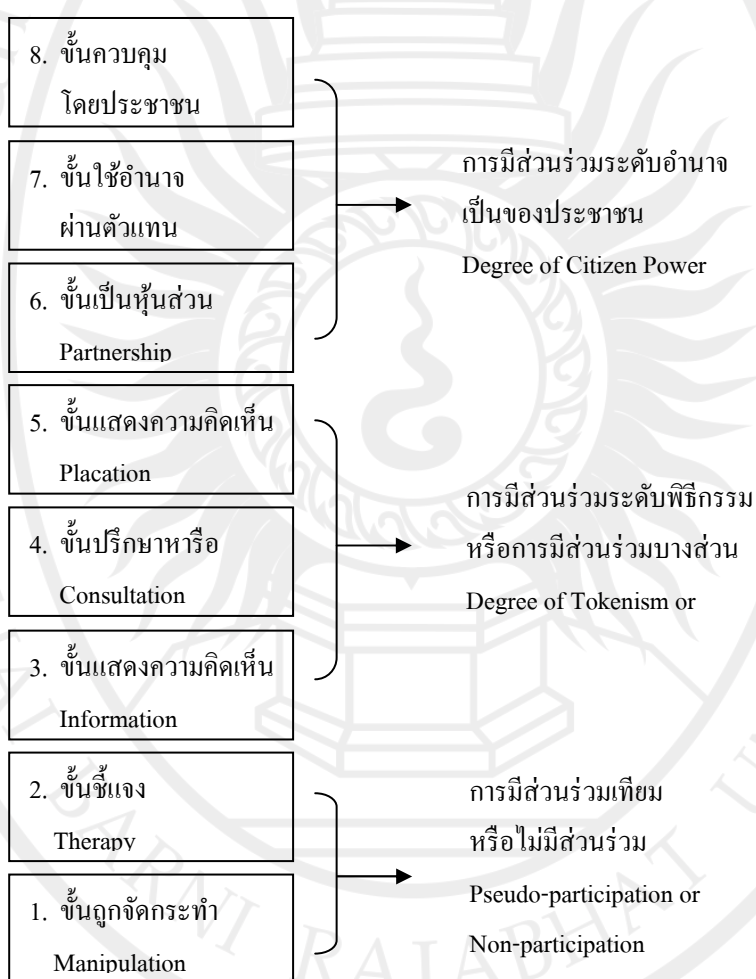
ระดับของการมีส่วนร่วมสามารถแยกได้ตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดสมาคมสาธารณสุขของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มีความแปรเปลี่ยนเฉพาะชนิด (Kinds) และปริมาณของกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมี ความแปรเปลี่ยนในระดับความเข้ม (Degree) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการริเริ่มและวางแผนกิจกรรม ดังนั้นพิสัยของการมีส่วนร่วม อาจจะมีตั้งแต่ระดับการยอมรับบริการที่จัดไว้ให้แล้วไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อตัดสินใจและริเริ่ม โครงการพัฒนาเอง ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกัน อาจจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

2.1 ระดับการตัดสินใจ (Decision Making) ในระดับนี้ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวของเขาเอง (Level of Responsibility by Themselves)

2.2 ระดับการร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่ริเริ่ม โดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสถียรจากประชาชน ในด้านเวลา ทรัพยากร

และแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable Level of Participation)

2.3 ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางแผนโครงการไว้ให้ เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น ส่วนความคิดของอาร์นสไตน์ (Arnstein) นั้น เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation Ladder) 8 ขั้น ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของอาร์นสไตน์ (Arnstein)

ที่มา : อาร์นสไตน์ (Arnstein) 1969 : 216 ; อ้างถึงใน ชีระพงษ์ แก้วหาญ. 2543 : 154

ในขั้นต่ำของบันได คือ ขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือขั้นชี้แจงนั้น เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้น ทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหาวิธีการของการตัดสินใจ หรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาก็เพื่อที่จะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองขั้นนี้ ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือการชี้แจงแก่ผู้ที่เข้ามาร่วม

บันไดขั้นที่ 3 ถึง 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษาหารืออื่น ความเห็นหรือข้อคิดของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขาไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่าความคิดเป็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพตามข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนร่วมบางส่วนนี้ คือ ยอมให้คนไร้อำนาจ (Have-Nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดลำดับสูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชนซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วนซึ่งจะทำให้สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-Offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชน โดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

แนวคิดการมีส่วนร่วมที่แสดงให้เห็นความเข้มของการมีส่วนร่วมที่สำคัญอีกแนวหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมที่แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของการปฏิบัติการ ลักษณะทั้ง 4 ประเภทนี้ไม่ได้เป็นอิสระจากกัน ยังมีความคาบเกี่ยวและต่อเนื่องกัน การจำแนกลักษณะนี้ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 การมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive Participation) ทั้งนี้เป็นขั้นเริ่มแรก ซึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมนั้นเป็นการยอมรับ (Accepting) หรือการเพิ่ม (Gaining) การเข้าถึงผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม หรือการช่วยเหลือปัจจัยการดำรงชีวิตเฉพาะหน้าบางประการ สำหรับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนา ซึ่งอาจจะหมายถึง บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะซึ่งไม่เคยมีมาก่อน หรือหมายถึง การปรับปรุงหรือการแนะนำรูปแบบการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจใหม่

ประเภทที่ 2 การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนการถูกกระทำ (Passive / Reflective Participation) การมีส่วนร่วมประเภทนี้เป็นส่วนต่อเนื่องจากประเภทที่หนึ่ง โดยถือว่าการมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมทางการศึกษาบางประการที่สามารถช่วยให้ประชาชนเข้าใจสาเหตุของสภาพการณ์ต่าง ๆ เช่น การด้อยพัฒนา และเข้าใจปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยการจัดทำโครงการพัฒนา

ประเภทที่ 3 การมีส่วนร่วมแบบกระตือรือร้น (Active Participation) การมีส่วนร่วมในขั้นที่ 3 นี้ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับองค์กรหรือบุคคลระดับพื้นฐาน (Grass Roots) ซึ่งเป็นผู้รับผลประโยชน์ จากโครงการ หรือทำการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับกว้าง ๆ จากกลุ่มอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป ที่มีอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของสังคม นอกเหนือไปจากกลุ่มผลประโยชน์เอง โดยปกติแล้วการมีส่วนร่วมในมิตินี้รวมไปถึงองค์กรในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้ว และมีขอบข่ายที่ขยายความครอบคลุมไปถึงกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบด้วย

ประเภทที่ 4 การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนความกระตือรือร้น (Active / Reflective Participation) ขั้นนี้เสริมต่อจากขั้นการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น เป็นการสะท้อนหรือการประเมินเกี่ยวกับข้อจำกัด และทางเลือกต่าง ๆ ของโครงการภายใต้บริบทระดับชาติ ภายใต้เงื่อนไขเดิมของโครงการที่มีอยู่ โดยปกติจะรวมถึงการออกแบบการก่อรูป หรือการประเมินเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทางเลือกของโครงการพัฒนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะความจำเพาะของโครงการ และลักษณะทั่วไปของสังคมที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นการเข้าร่วมตั้งแต่การศึกษา ตัดสินใจไปจนถึงการประเมินและควบคุม จะเห็นว่าแนวคิดการมีส่วนร่วมนี้ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมว่ามีพิสัยตั้งแต่การมีส่วนร่วมแบบเป็นฝ่ายถูกระทำ ไปจนถึงการเป็นผู้กระทำโดยตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมที่เสนอมาทิ้งหมดนี้ จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่บุคคลกลุ่มหนึ่ง หรือสองกลุ่มขึ้นไปมีอิทธิพลต่อกันและกัน ในการจัดทำแผน การกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ โดยในการวัดความเข้มของการมีส่วนร่วมสามารถวัดได้จากปริมาณของอิทธิพลของกลุ่มบุคคลผู้เข้าไปร่วมกิจกรรมที่มีต่อบุคคลอื่น และแนวคิดที่มองการมีส่วนร่วมในลักษณะปริมาณอิทธิพลที่บุคคลมีต่อการตัดสินใจนั้น เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในมิติเชิงคุณภาพ ในการวัดการมีส่วนร่วมในมิติเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมหรือปริมาณอิทธิพลที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นนี้ มีการจำแนกหลายแบบ แบบที่จำแนกประเภทละเอียด เช่น แบบของอาร์นสไตน์ วัดได้ครอบคลุมแต่ทำได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจาก การมีส่วนร่วมในแต่ละระดับคาบเกี่ยวกัน เพื่อให้ผลในทางปฏิบัติ ควรกำหนดกรอบระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมกว้าง ๆ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระดับที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมเทียม (Pseudo-Participation) หรือการมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive Participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ผู้เข้าร่วมไม่มีอำนาจใด ๆ ในการตัดสินใจ แต่เป็นฝ่ายกระทำตามการตัดสินใจของบุคคลอื่นเท่านั้น

ระดับที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน (Partial Participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ผู้เข้าร่วมมีส่วนในการเสนอความคิดเห็น แต่อำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่บุคคลอื่น

ระดับที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ความคิดเห็นของบุคคลที่เข้าร่วมได้รับการรับฟังและยอมรับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้เข้าร่วมนั่นเอง

สุทิน บุญญาธิการ และคณะ (2540 : 22) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้อีกลักษณะดังนี้

2.1 การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) โดยประชาชนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับแจ้งให้ทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะดำเนินการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ข่าวสารดังกล่าวจะต้องแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2.2 การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบที่มีการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยหลักการแล้วการหารือจะต้องจัดก่อนที่มีการเสนอรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินผลกระทบบางประการที่อาจมองข้ามไป นอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นช่องทางอันหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในโครงการและเพื่อเปิดให้มีการเสนอแนะประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

2.3 การประชุมรับฟังความเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเวทีสาธารณะให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หากมีการดำเนินโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ โดยเป็นรูปแบบที่สามารถพบเห็นได้บ่อย และอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบตามสภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ ซึ่งเจ้าของโครงการจะส่งตัวแทนร่วมอธิบายให้ที่ประชุมทราบรายละเอียดโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แล้วจึงเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ อย่างไม่รู้ที่ตามอาจจัดขึ้นเฉพาะจุดในระดับชุมชนย่อย ๆ แต่ละชุมชนก่อน แล้วจึงจัดรวมหลาย ๆ ชุมชนอีกครั้งหนึ่ง

2.3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อมีข้อโต้แย้งทางเทคนิค โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย ชักถามและให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผลการประชุมต้องมีการนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมด้วย

2.3.3 การประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) รูปแบบนี้มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นเวทีการเสนอข้อมูลจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของโครงการและผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีบรรยากาศการประชุมที่เปิดกว้าง ซึ่งเจ้าของโครงการจะต้องเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ปิดบัง มีหลักเกณฑ์และประเด็นพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการประชุมควรมีลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก อาจใช้เวลาประชุมหลายวันก็ได้และไม่จำเป็นต้องจัดครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมได้

2.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจดำเนินการให้ประชาชนผู้รับผลกระทบเลือกตัวแทนไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้ประชาชนจะมีบทบาทขึ้นำการตัดสินใจเพียงใด ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของตัวแทนในคณะกรรมการชุดนั้น ๆ

2.5 การใช้กลไกทางกฎหมายเป็นการเรียกร้องสิทธิของตนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม มักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทางอื่นได้ โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งอาจเกิดความยืดหยุ่นต่อการดำเนินโครงการหรือยุติโครงการ อย่างไรก็ตามในบางกรณีประชาชนอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการฟ้องร้อง เพราะนอกจากจะเสียเวลาแล้ว ยังมีภาระค่าใช้จ่ายและภาระในการติดตามหาข้อมูล

กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ (โกวิท พวงงาม, 2545 : 11)

1. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมอภิปรายหรือเนื้อหาสาระของแผนงานหรือโครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
2. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบ ต่อความเป็นอยู่ของเขา

3. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่ามีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบ เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย
4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือก ตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร
6. การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
7. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น
8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม
9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน อันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม
10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจ ต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันที่

การพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนา คำนี้จะได้ยินบ่อย ๆ ไม่ว่าจะในเอกสาร ข่าว หนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในหน่วยงานทางราชการ หรือบริษัทเอกชน ไม่ว่าจะใครจะทำอะไรใหม่ ๆ หรือต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรบางสิ่งบางอย่างก็มักจะใช้คำนี้ นำหน้าเสมอ จึงขอทำความเข้าใจในความหมายของคำว่าพัฒนา เพราะเกี่ยวข้องกับมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนี้

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2550 : 25) ได้กล่าวถึง “การพัฒนา” โดยอ้างถึงว่า ได้ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ จากเอกสารฉบับหนึ่งดังนี้ ความหมายแรก คือ การพัฒนาตามความหมายจากรูปศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรม ระบุ ๆ ไว้ว่า “ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโต งอกงามและมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กทีละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวขึ้น” ความหมายต่อมาคือ ความหมายโดยทั่วไป คือ “การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่ดีกว่าอย่างเป็นระบบ” ความหมายทางด้านการวางแผน คือ “การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า

ในลักษณะของแผนงานหรือโครงการ แล้วบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการ จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547 : 13) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในสังคมนั้น

ปกรณ์ ปริยากร (2544 : 35) ได้สรุปว่า การพัฒนาเป็นแนวคิดเชิงปทัสถานและอาศัยการตัดสินใจเชิงคุณค่าที่แตกต่างกันออกไปสุดแล้วแต่ความคิดของคน ลักษณะของคนและลักษณะของระบบสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่มุ่งสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมนั้น ๆ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย วิธีการและเวลากำหนดไว้ล่วงหน้า

โฆษิต ปันเปี่ยมรัชฎ์ (2536 : 13-15) การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ถ้าทางสังคมก็เป็นเรื่องของการมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไก กล ซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และขจัดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

2. การพัฒนามีความหมายรวมถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นทางเศรษฐกิจก็หมายถึง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ เงินฝืด ถ้าในทางสังคมความมั่นคงก็คือสังคมมีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง

3. การพัฒนานอกจากจะหมายถึง ความก้าวหน้า และความมั่นคง แล้วยังหมายถึง ความเป็นธรรมอีกด้วย ในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามสมควร

จากความหมายของการพัฒนาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยการวางแผนล่วงหน้าในการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่าง ๆ และต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่ความสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐและความร่วมมือจากประชาชนในการดำเนินการ ซึ่งถ้าเป็นระดับประเทศ ก็จะต้องมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนในระดับท้องถิ่นนั้นจะต้องมีแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจกำหนดไว้

สุธี ศรสวรรค์ (2538 : 16-17) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมวิธีมุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนในท้องถิ่น และควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่นเองด้วย แต่ถ้าประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จักริเริ่มก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยการรวมกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิต และเพื่อให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติให้ยิ่งขึ้น

3. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง เทคนิคและวิธีดำเนินงานโดยจัดทำเป็นโครงการอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงชุมชน โดยพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือจากภายนอกมาร่วมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้านเอง และพยายามกระตุ้นความคิดริเริ่มจากท้องถิ่นและลักษณะผู้นำไปด้วยในตัว และถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านนี้ องค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง กระบวนการซึ่งรวมเอาความมานะพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกัน ในการช่วยส่งเสริมสภาพของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวของประเทศชาติ และเพื่อให้มีส่วนร่วม สนับสนุนความเจริญของประเทศด้วย กรรมวิธีนี้จึงมีสาระสำคัญ คือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความคิดริเริ่มของตนเองเป็นสำคัญ การกำหนดให้มีหน่วยของค์การรัฐบาลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิชาการ เพื่อช่วยให้ความคิดริเริ่มการช่วยตัวเองและความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันให้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้น ๆ ร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนและแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไร และปัญหาพร้อมกันมีอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ให้มากที่สุดและถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาล และที่มีใช้ของรัฐบาลได้ การพัฒนาชุมชนนั้น เราไม่อาจจะตีความหมายให้เป็นที่น่าพอใจได้ ถ้าพูดในด้านเนื้อหาของคำ เพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการกระทำมากกว่าตัวอย่างที่กระทำจริง ๆ เช่น การสร้างถนน โรงพยาบาล หรือ โรงพยาบาลนั้นอาจจะเป็นการพัฒนาชุมชน หรือ ไม่ใช่ก็ได้

5. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การร่วมดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ การทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ในขั้นแรกจะต้องอาศัยความร่วมมือกำลังกันของราษฎรในชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการช่วยตัวเองและร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากหน่วยราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่น ๆ การพัฒนาชุมชนเป็นโครงการ ซึ่งช่วยให้ราษฎรในหมู่บ้าน สามารถยื่นมือออกมารับบริการต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นเป็นส่วนที่มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจน แตกต่างออกไปโดยประกอบด้วย

6.1 การช่วยตัวเอง

6.2 การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

6.3 การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่น ๆ ของชุมชนนั้นเป็นส่วนรวม

7. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นช่วยและส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้น และเข้าร่วมมือในการดำเนินงานปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มุ่งจะชักจูง และส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้สึกกระตือรือร้น สนใจที่จะเข้าร่วมดำเนินการปรับปรุงการทำการมหากินและสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

9. การพัฒนาท้องถิ่นย่อมมีผลต่อการมีส่วนร่วม เพราะการที่บุคคลมีความเห็นแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตัวเองเข้าไปพัวพันกับงานของส่วนรวม ย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลัดดา ภิระ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองชลบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางปลาสร้อย ตำบลบ้านโจด และตำบลมะขามหย่ง จำนวน 268 คน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เพศระดับการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่มและความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าเพศหญิงผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการปกครองสูงด้วย ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม

มีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในระดับสูง มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และระดับต่ำ ส่วนปัจจัยด้านอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น

มาลี เบ็ญจมนโน (2546 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 20 คน ของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 26 - 35 ปี มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด สำหรับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก มีความคาดหวังในผลประโยชน์ในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเชิงบวกมากที่สุด มีความเชื่อถือในตัวผู้นำมาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและรายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นอาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ของประชาชน ทัศนคติต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ความเชื่อถือในตัวผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาภรณ์ วัชระ (2546 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 340 คน ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน จาก 10 หมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการประชุมการพิจารณาโครงการ และในการดำเนินงานด้านที่มีส่วนร่วมน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมินผล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

วังตะเคียน คือ ความสนใจในงานพัฒนาท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ระดับความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และบริการสาธารณสุขประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ชักชวน ชี้นำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้การให้บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่มีคุณค่าแก่ชุมชนยังเป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมงานพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

การคร บุตรบุญ (2547 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน : ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและการทดสอบทางสถิติ โดยใช้ค่าไค - สแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการปกครองระดับหมู่บ้าน ความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนร่วม ทักษะติดต่อตัวผู้นำ และการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้านระดับสูง เมื่อพิจารณาลงไปในรูปแบบของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงมากและระดับสูง เมื่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับสูงมาก เข้ามามีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการรับฟัง ด้านการติดตามประเมินผลและการแสดงความคิดเห็นในระดับสูง และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย Cramer s v พบว่า มีระดับน้อย และเมื่อเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย พบว่า ตำแหน่งในหมู่บ้าน การติดต่อสื่อสาร อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ทักษะติดต่อตัวผู้นำเพศ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระดับหมู่บ้าน และความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา - อาชีวศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 14,245 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม สำหรับระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 31 ปี สำหรับข้อมูลปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรวม 4 ด้าน ของผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่รัฐและนโยบายรัฐบาล ในภาพรวมพบว่า ปฏิบัติอยู่บ่อย ๆ โดยด้านภาวะผู้นำ สำหรับด้านบทบาทข้าราชการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาล รวม 4 ด้าน ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วม

ดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับด้านการร่วมค้นหาปัญหามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า อายุ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร บทบาทของข้าราชการและนโยบายนรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอายุและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด จำนวน 316 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 36 - 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า หมู่บ้านที่อาศัย หมู่ที่ 4 สถานภาพสมรส แต่งงาน อาชีพเกษตรกรกรรม มีการพูดคุยกันในครอบครัวและช่องทางรับรู้ข่าวสารการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด โดยหอกระจายข่าวประจำหมู่ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุดอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ความสัมพันธ์ ข้อมูลทั่วไปด้านเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุดและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ การศึกษา หมู่บ้านที่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยกันในครอบครัวและช่องทางรับรู้ข่าวสาร การดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิสมัย บุญเลิศ (2548 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้นำชุมชนหรือหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลสมุทรปราการ จำนวน 115 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และไค - สแควร์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีอาชีพรับจ้าง มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท/เดือน เป็นสมาชิกกลุ่ม มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 10 ปี การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา

เทศบาลนครสมุทรปราการกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง พบว่า ประชาชนเห็นว่าเทศบาลตำบลเมืองสรวงมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

สุรศักดิ์ พรหมศิริพัฒน์ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ อยู่ในระดับมาก ด้านเศรษฐกิจ และด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

สายสวาท โรจนศิริสันติ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านคู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีรวมทั้งหมด 1,940 คน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง

หมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากรผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน (คน)
บ้านสองขนาน	1	237
บ้านน้ำรัก	2	189
บ้านสันตอ	3	250
บ้านท่าหลวงบน	4	179
บ้านท่าหลวงบน	5	190
บ้านท่าหลวงบน	6	211
บ้านท่าระมัว	7	331
บ้านทุ่งโตนด	8	353
รวม		1,940

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง โดยใช้สูตรของ ยามานะ (Yamane, 1973 : 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 โดยการคำนวณสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากรทั้งหมด 1,940 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.05

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } n &= \frac{1,940}{1 + (1,940 \times (0.05)^2)} \\ &= \frac{1,940}{5.8111} \\ &= 332 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 343 คน เมื่อได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามที่ ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามรายชุมชนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชน} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด}}$$

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1	บ้านสองขนาน	237	40
2	บ้านน้ำรัก	189	32
3	บ้านสันตอ	250	43
4	บ้านท่าหลวงบน	179	31
5	บ้านท่าหลวงบน	190	33
6	บ้านท่าหลวงบน	211	36
7	บ้านท่าระม้า	331	57
8	บ้านทุ่งโตนด	353	60
	รวม	1,940	332

วิธีสุ่มตัวอย่างแบบที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย วิธีการแบบใช้ตารางตัวเลขสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนปีที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย การดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อิทธิพลของผู้นำ จะมีผลต่อการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง ความผูกพันกับท้องถิ่นจะมีผลต่อการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนจะมีผลต่อการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง โดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่จัดชั้น (Class Interval) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ให้คะแนนตามกำหนดไว้ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้
(ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 77)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย การร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมในการรับผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผล การดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ โดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่จัดขึ้น (Class Interval) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ให้คะแนนตามกำหนดไว้ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้
(ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 77)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้ถูกต้องตามแนวทางของการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายนามดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบใช้ (Try Out) กับประชาชน จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ .9075 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยซักซ้อมทำความเข้าใจการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นสอบถาม ตลอดจนได้ฝึกหัดวิธีสอบถามก่อนที่จะไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงสนามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ใช้เวลาในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 – 31 มกราคม 2555
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 332 ชุด โดยมีแผนแจกแบบสอบถามในวันประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 332 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เลือกใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนปีที่อยู่อาศัย

3.1 เพศ ใช้สถิติ Independent Sample t-test เป็นสถิติที่ใช้ในกรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระไม่เกิน 2 กลุ่ม และตัวแปรอิสระเป็นระดับ Nominal หรือ Ordinal ส่วนตัวแปรตามเป็นระดับ Interval หรือ Ratio

3.2 อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น ใช้สถิติ One-way ANOVA เป็นสถิติที่ใช้ในกรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่ม และตัวแปรอิสระเป็นระดับ Nominal หรือส่วนตัวแปรตามเป็นระดับ Interval หรือ Ratio และใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 332 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายของการแปลข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
t	แทน	ค่าแจกแจงแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F – test)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
df	แทน	ค่าแห่งชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น อิทธิพลของผู้นำ ความผูกพันกับท้องถิ่น และความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ และด้านการเมือง การบริหารและการบริการ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 332 คน

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n = 332)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	217	65.40
หญิง	115	34.60
รวม	332	100.00

จากตาราง 3 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 และเพศหญิง มีจำนวน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 เนื่องจากที่เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ก็เพราะว่าผู้ชายส่วนใหญ่มักจะเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าผู้หญิง ซึ่งผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะเป็นแม่บ้านที่คอยทำงานบ้านและเลี้ยงลูก จึงไม่ค่อยมีโอกาสไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากเหมือนกับผู้ชาย

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ (n = 332)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-28 ปี	65	19.60
28-35 ปี	51	15.40
35-40 ปี	79	23.80
50 ปีขึ้นไป	137	41.30
รวม	332	100.00

จากตาราง 4 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 รองลงมามีอายุ 35-40 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 รองลงมามีอายุ 18-28 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 และมีอายุ 28-35 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป ก็เนื่องจากประชาชนในช่วงวัยนี้ ได้อยู่อาศัยในพื้นที่ท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงมาช้านานก็มีความผูกพันกับท้องถิ่นนี้มาก ก็เลยเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าวัยอื่น ๆ เพราะคิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าหลวง อยู่คู่กับลูกหลานไปนานเท่านั้น

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 332)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา/ประถมศึกษา	102	30.70
มัธยมศึกษา	208	62.70
อนุปริญญา	14	4.20
ปริญญาตรี	8	2.40
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	332	100.00

จากตาราง 5 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 62.70 รองลงมามีระดับการศึกษา ไม่ได้ศึกษา/ประถมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 30.70 รองลงมามีระดับการศึกษานุปริญญา จำนวน 14 คน คิดเป็น

ร้อยละ 4.20 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษา ก็เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จึงทำงานอยู่แค่สวนของตนเองหรือทำงานแค่ภายในพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลท่าหลวงเท่านั้น ประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่คิดที่จะเรียนให้สูง ๆ เพราะคิดว่าการศึกษาสูงแค่ไหน ก็ต้องกลับมาทำสวนเหมือนเดิม

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส (n = 332)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	38	11.40
สมรส	280	84.30
หย่า/แยกกันอยู่	5	1.50
หม้าย	9	2.70
รวม	332	100.00

จากตาราง 6 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรส จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 รองลงมามีสถานภาพหม้าย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และมีสถานภาพหย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสก็เนื่องจากผู้ที่สถานภาพสมรสนั้นจะมีคนช่วยคิด ช่วยเสนอแนะ และให้คำปรึกษาต่าง ๆ หรือมีคนช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ซึ่งก็ทำให้ตนเองซึ่งเป็นผู้ชายได้สามารถไปร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าหลวงมากกว่าวัยอื่น ๆ เช่น โสด หม้าย หย่าร้าง หรือว่าแยกกันอยู่ ซึ่งประชาชนเหล่านี้จะมีโอกาสไปมีส่วนร่วมน้อย เพราะที่ต้องคอยรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ไม่มีใครช่วยแบ่งเบาภาระเหมือนผู้ที่มิมีสถานภาพสมรสแล้ว

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ (n = 332)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	.30
ค้าขาย	14	4.20
รับจ้าง	20	6.00
เกษตรกรกรม	290	87.30
อื่นๆ	7	2.10
รวม	332	100.00

จากตาราง 7 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรม จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 87.30 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 รองลงมามีอาชีพค้าขาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 รองลงมามีอาชีพอื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .30 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพเกษตรกรกรม เนื่องจากประชาชนเหล่านี้มีอายุที่มากกว่า 50 ปีขึ้นไป ดังนั้นประชาชนเหล่านี้ก็เป็นคนในพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลท่าหลวง ซึ่งก็ได้อยู่อาศัยมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งก็ทำให้ตนเองรักและผูกพันกับพื้นที่ท้องถิ่นของตน จึงได้มีอาชีพทำเกษตรกรรมที่อยู่แค่ในพื้นที่ของตนเองเท่านั้น และที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำเกษตรกรรมก็เพื่อเป็นการสืบสานอาชีพของบรรพบุรุษของตนที่มีมาช้านานอีกด้วย

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ (n = 332)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	59	17.80
5,000 - 10,000 บาท	269	81.00
10,001 - 20,000 บาท	-	-
20,001 บาทขึ้นไป	4	1.20
รวม	332	100.00

จากตาราง 8 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 และมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ส่วนใหญ่ที่ประชาชนมีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท ก็เนื่องจากประชาชนเหล่านี้มีอาชีพเกษตรกรรม และถ้าว่างจากอาชีพเกษตรกรรมก็ไปรับจ้างอย่างอื่น หรือก็ปลูกผักสวนครัว เพื่อที่จะหารายได้ มาเลี้ยงครอบครัวยามไม่ได้เก็บเกี่ยวผลไม้ ก็เลยทำให้ชาวเกษตรมีรายได้เพิ่มเติมจากทำสวน เป็นรายได้ประมาณ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน

ตาราง 9 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนปีที่อยู่อาศัย (n = 332)

จำนวนปีที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	6	1.80
6 - 10 ปี	5	1.50
11 - 20 ปี	26	7.80
21 ปีขึ้นไป	295	88.90
รวม	332	100.00

จากตาราง 9 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่อยู่อาศัย 21 ปีขึ้นไป จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 88.90 รองลงมา 11 - 20 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 รองลงมา 1 - 5 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และมีจำนวนปีที่อยู่อาศัย 6 - 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 จากประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวงมากกว่า 21 ปีนั้น ก็เนื่องจากประชาชนอาศัยมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น อิทธิพลของผู้นำ ความผูกพันกับท้องถิ่น และความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน

ตาราง 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ภาพรวม	$\bar{x}$	ระดับ	ลำดับที่
1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น	4.15	มาก	1
2. อิทธิพลของผู้นำ	2.67	ปานกลาง	4
3. ความผูกพันกับท้องถิ่น	4.11	มาก	2
4. ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน	3.41	ปานกลาง	3
รวม	3.58	มาก	

จากตาราง 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.15$)

อันดับที่ 2 ความผูกพันกับท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.11$)

อันดับที่ 3 ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน ($\bar{x} = 3.41$)

อันดับที่ 4 อิทธิพลของผู้นำ ($\bar{x} = 2.67$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมากก็เนื่องจากประชาชนเห็นว่าการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นกับทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้นนั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและท้องถิ่นมากมาย อีกทั้งที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ก็เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงนั้น อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นเวลานานหลายปี จึงทำให้เกิดความผูกพันกับท้องถิ่น จึงส่งผลทำให้เป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่มากตามไปด้วย ดังคำพูดที่ว่า “รักบ้านเกิด ก็ต้องช่วยกันพัฒนาบ้านเกิดให้เจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น”

ตาราง 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ทำให้ท่านได้รับโอกาสในการบริการที่ดี	72 (21.70)	260 (78.30)	-	-	-	4.21	มาก	1
2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้ประชาชนมีความสามัคคีเห็นด้วยมากขึ้น	52 (15.70)	258 (77.70)	22 (6.60)	-	-	4.09	มาก	3
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านดีขึ้น	54 (16.30)	278 (83.70)	-	-	-	4.16	มาก	2
รวม						4.15	มาก	

จากตาราง 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ทำให้ท่านได้รับโอกาสในการบริการที่ดี ($\bar{x} = 4.21$)

อันดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนท่านดีขึ้น ($\bar{x} = 4.16$)

อันดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้ประชาชนมีความสามัคคีเห็นด้วยมากขึ้น ($\bar{x} = 4.09$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ก็เพราะว่าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นกับเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้น แล้วทำตนเองได้รับโอกาสในการบริการที่ดี ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น อย่างเช่น ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันปรับปรุงซ่อมแซมที่อ่านหนังสือสำหรับหมู่บ้าน ช่วยกันปลูกต้นไม้ ก็จะทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่มากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้ประชาชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น ดังคำพูดที่ว่า “การทำกิจกรรมร่วมกันก็ทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากขึ้น”

ตาราง 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านอิทธิพลของผู้นำ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

อิทธิพลของผู้นำ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเกรงใจผู้นำ	32 (9.60)	193 (58.10)	12 (3.60)	45 (13.60)	50 (15.10)	3.33	ปานกลาง	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของนายกเทศมนตรี	13 (3.90)	65 (19.60)	49 (14.80)	82 (24.70)	123 (37.00)	2.28	น้อย	3

ตาราง 12 (ต่อ)

อิทธิพลของผู้นำ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
3. ท่านเข้าร่วม	18	75	55	56	128	2.39	น้อย	2
โครง การต่าง ๆ	(5.40)	(22.60)	(16.60)	(16.90)	(38.60)			
ในการพัฒนา								
ท้องถิ่นเพราะ								
เชื่อในผลงาน								
ของนายกเทศมนตรี								
รวม						2.67	ปานกลาง	

จากตาราง 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านอิทธิพลของผู้นำ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเกรงใจผู้นำ ($\bar{x} = 3.33$)

อันดับที่ 2 ท่านเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรี ($\bar{x} = 2.39$)

อันดับที่ 3 ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของนายกเทศมนตรี ($\bar{x} = 2.28$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า อิทธิพลของผู้นำนั้นอาจไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมาก แต่ก็อาจมีระดับความสำคัญที่อยู่ในระดับปานกลาง ก็เพราะว่า จริง ๆ แล้วการที่ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วม นั้น ก็มาจากจิตใต้สำนึกของตัวบุคคลมากกว่า คือ ประชาชนคิดจะช่วยพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว ก็เลยลงมือกระทำโดยที่ไม่ต้องมีใครเป็นต้นแบบ ที่ร่วมมือช่วยกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้น ก็อาจมาจากความเต็มใจที่จะทำ ทำเพราะต้องการพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น ทำเพราะได้ผลประโยชน์จากที่ทำ อย่างเช่น การที่นำสุนัขและแมวมาฉีดยาป้องกันบ้า ไปร่วมฉีดยาที่ทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้น

เป็นประจำทุกปี ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ทำไปก็เพื่อผลประโยชน์ของตน แต่กิจกรรมบางกิจกรรมก็ทำตามผู้นำ อย่างเช่น เมื่อเห็นผู้นำช่วยชาวบ้านทำการขุดลอกคูคลองอยู่ ตนเองเกิดเกรงใจผู้นำก็เลยเข้าไปช่วยผู้นำขุดลอกคูคลองก็เป็นไปได้ คำพูดที่ว่า “ที่ช่วยเพราะไม่ได้เต็มใจช่วย แต่ที่ช่วยก็เพราะเกรงใจกำนัน เพราะเขาเป็นผู้นำชุมชนแถวบ้านเรา”

ตาราง 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านความผูกพันกับท้องถิ่น จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ความผูกพันกับท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปลความ	อันดับ
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชน	52 (15.70)	251 (75.60)	-	29 (8.70)	-	3.98	มาก	3
2. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะถือเป็นบ้านเกิดของตน	63 (19.00)	269 (81.00)	-	-	-	4.18	มาก	1
3. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะคนในชุมชนปฏิบัติกันมาแต่อดีต	55 (16.60)	277 (83.40)	-	-	-	4.16	มาก	2
รวม						4.11	มาก	

จากตาราง 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ความผูกพันกับท้องถิ่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะถือเป็นบ้านเกิดของตน ($\bar{X} = 4.18$)

อันดับที่ 2 ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะคนในชุมชนปฏิบัติกันมาแต่อดีต ($\bar{X} = 4.16$)

อันดับที่ 3 ท่านเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชน ($\bar{X} = 3.98$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ความผูกพันกับท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมาก ก็เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความผูกพันกับบ้านเกิด จึงคิดว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรือง และก็ถือได้ว่าการพัฒนาชุมชนของตนเองนั้น เป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดทำขึ้นนั้น ก็เพราะว่าเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชนที่ต้องปฏิบัติร่วมกันมาช้านาน อย่างเช่น การที่ประชาชนเข้าร่วมประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ ที่ทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดทำขึ้นเป็นประจำ ดังคำพูดที่ว่า “ความผูกพันที่อยู่ร่วมกันมาตั้งแต่ในอดีตก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกันในปัจจุบัน”

ตาราง 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ด้านความเข้มแข็ง ของเครือข่ายในชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปล ความ	อันดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. เครือข่ายชุมชนมีส่วน ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาท้องถิ่น	17 (5.10)	154 (46.40)	104 (31.30)	44 (13.30)	13 (3.90)	3.35	ปาน กลาง	2
2. เครือข่ายชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารระหว่าง เครือข่ายชุมชน เป็นประจำ	18 (5.40)	143 (43.10)	104 (31.30)	59 (17.80)	8 (2.40)	3.31	ปาน กลาง	3

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านความเข้มแข็ง ของเครือข่ายในชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)			
3. ปัญหาการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น สามารถแก้ไขได้โดย เครือข่ายชุมชน	25 (7.50)	154 (46.40)	33 (9.90)	58 (17.50)	62 (18.70)	3.06	ปานกลาง	4
4. การนำเสนอปัญหาและ อุปสรรคต่างๆในการ พัฒนาท้องถิ่นเกิดจาก การผลักดันของเครือข่าย ชุมชน	43 (13.00)	247 (74.40)	27 (8.10)	- -	15 (4.50)	3.91	มาก	1
รวม						3.41	ปานกลาง	

จากตาราง 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี ด้านความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นเกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน ($\bar{x} = 3.91$)

อันดับที่ 2 เครือข่ายชุมชนมีส่วนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.35$)

อันดับที่ 3 เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ ($\bar{x} = 3.31$)

อันดับที่ 4 ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน ($\bar{x} = 3.06$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน ไม่น่าใช่ปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น แต่ก็อาจมีบ้างเป็นบางครั้งหรือบางกรณี อย่างเช่น การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น เกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน อย่างเช่น การที่เครือข่ายในชุมชนร่วมกันระดมรณรงค์ การปลูกป่ารอบ ๆ หมู่บ้าน กับทางเทศบาลตำบลท่าหลวง แต่ถ้าเป็นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ก็อาจจะไม่ได้แก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชนเสมอไป คำพูดที่ว่า “ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน ย่อมพาชุมชนไปสู่ความเจริญ”

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ และด้านการเมือง การบริหารและการบริการ

ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมด้านต่าง ๆ

ภาพรวม	$\bar{x}$	แปลความ	อันดับ
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	2.55	ปานกลาง	5
2. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม	3.11	ปานกลาง	4
3. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม	4.13	มาก	1
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ	3.97	มาก	2
5. ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ	3.93	มาก	3
รวม	3.54	มาก	

จากตาราง 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงานสรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ($\bar{x} = 4.13$)

อันดับที่ 2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ ($\bar{x} = 3.97$)

อันดับที่ 3 ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ ($\bar{X} = 3.93$)

อันดับที่ 4 ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ($\bar{X} = 3.11$)

อันดับที่ 5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ($\bar{X} = 2.55$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ก็เนื่องจากประชาชนได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้วยกัน อย่างเช่น ได้รับผลประโยชน์จากการช่วยกันสร้างฝายกักเก็บน้ำ ได้ผลประโยชน์จากการซ่อมแซมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้มีลานกีฬาอเนกประสงค์ใช้ร่วมกัน และได้รับการแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ หรือมีอาชีพเสริม เป็นต้น ดังคำพูดที่ว่า “ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น ก็ทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน”

ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เช่น เข้าร่วมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างถนน ระบบประปา ไฟฟ้า	18 (5.40)	59 (17.80)	98 (29.50)	111 (33.40)	46 (13.90)	2.67	ปานกลาง	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
2. ท่านได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมในการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ เช่น การร่วมปรับปรุง ซ่อมแซมถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์	3 (.90)	45 (13.60)	74 (22.30)	161 (48.50)	49 (14.80)	2.37	น้อย	3
3. ท่านได้ร่วมรับ ผลประโยชน์ในการ พัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เช่น ใช้น้ำ ห้องน้ำ สาธารณะ ศาลา อเนกประสงค์	4 (1.20)	51 (15.40)	77 (23.20)	103 (31.00)	97 (29.20)	2.28	น้อย	4

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)			
4. ท่านได้ร่วมประเมินผล การพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ของเทศบาลตำบล ท่าหลวง	20 (6.00)	82 (24.70)	98 (29.50)	106 (31.90)	26 (7.80)	2.89	ปานกลาง	1
รวม						2.55	ปานกลาง	

จากตาราง 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวม ด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง ($\bar{x} = 2.89$)

อันดับที่ 2 ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น เข้าร่วมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างถนน ระบบประปา ไฟฟ้า ($\bar{x} = 2.67$)

อันดับที่ 3 ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การร่วมปรับปรุงซ่อมแซมถนน ห้องน้ำสาธารณะศาลาอเนกประสงค์ ($\bar{x} = 2.37$)

อันดับที่ 4 ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ใช้ถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์ ($\bar{x} = 2.28$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ก็เนื่องจากประชาชน ได้รับผลประโยชน์จากการด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคที่น้อย เพราะว่าเป็นด้านโครงสร้าง พื้นฐาน สาธารณูปโภคนั้น ต้องคอยงบประมาณจากภาครัฐก่อน ซึ่งงบประมาณที่รอก็ช้า กว่าจะมา ก็ไม่ทันใจประชาชน จึงส่งผลทำให้ประชาชนไม่อยากจะเข้าไปมีส่วนร่วมในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่น้อยตามไปด้วย คำพูดที่ว่า “ช่วยไปก็ไร้ประโยชน์ ผู้อยู่เฉย ๆ รอคอยงบประมาณจากรัฐ แล้วค่อยร่วมมือช่วยกันจะดีกว่า”

ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านเศรษฐกิจและ ด้านเกษตรกรรม จำแนกเป็นรายข้อโดยรวม

ด้านเศรษฐกิจและ ด้านเกษตรกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาด้าน เศรษฐกิจและด้าน เกษตรกรรม เช่น เข้าร่วมเวทีชุมชน เกษตรกรตำบล ท่าหลวง	24 (7.20)	101 (30.40)	102 (30.70)	102 (30.70)	3 (.90)	3.12	ปาน กลาง	2
2. ท่านได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและ ด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าอบรมการพัฒนา คุณภาพผลไม้	18 (5.40)	101 (30.40)	107 (32.20)	104 (31.30)	2 (.60)	3.08	ปาน กลาง	3

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านเศรษฐกิจและ ด้านเกษตรกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)			
3. ท่านได้ร่วมรับ ผลประโยชน์ในการ พัฒนาด้านเศรษฐกิจ และด้านเกษตรกรรม เช่น ได้รับความรู้จาก การเข้าร่วมฝึกอบรม การพัฒนาคุณภาพ ผลไม่ได้รับการแก้ ปัญหาผลผลิต ทางการเกษตร ราคาตกต่ำ หรือมีอาชีพเสริม	20 (6.00)	101 (30.40)	98 (29.50)	112 (33.70)	1 (.30)	3.08	ปานกลาง	4
4. ท่านได้ร่วม ประเมินผลในการ พัฒนาด้านเศรษฐกิจ และด้านเกษตรกรรม ของเทศบาลตำบล ท่าหลวง	25 (7.50)	112 (33.70)	98 (29.50)	85 (25.60)	12 (3.60)	3.15	ปานกลาง	1
รวม						3.11	ปานกลาง	

จากตาราง 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวม ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมของเทศบาลตำบลท่าหลวง ($\bar{x} = 3.15$)

อันดับที่ 2 ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าร่วมเวทีชุมชนเกษตรกรตำบลท่าหลวง ($\bar{x} = 3.12$)

อันดับที่ 3 ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าร่วมการพัฒนาคุณภาพผลไม้ ($\bar{x} = 3.08$)

อันดับที่ 4 ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้ ได้รับการแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ หรือมีอาชีพเสริม ($\bar{x} = 3.08$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ก็เนื่องจากประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมที่น้อย เนื่องจากประชาชนบางส่วนไม่ได้รับการอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้กับทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้น จึงทำให้ประชาชนบางส่วนขาดผลประโยชน์ หรือขาดความรู้จากเรื่องการพัฒนาคุณภาพผลไม้ให้ดีขึ้น จึงทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์น้อยตามไปด้วย หรือไม่เข้ารับการอบรมแก้ปัญหาผลผลิตที่ทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจัดขึ้น ก็ทำให้ประชาชนขาดความรู้ทางด้านนี้ไป ก็ยิ่งทำให้ได้รับผลประโยชน์ทางนี้ยิ่งน้อยไปอีก ดังคำพูดที่ว่า “ยังไม่ให้ความร่วมมือในการอบรมหรือเข้าร่วมเวทีชุมชนเกษตรกร ก็ยิ่งทำให้ตนเองขาดผลประโยชน์มากเท่านั้น”

ตาราง 18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพชีวิต
และด้านสังคม จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคม	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปล ความ	อันดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาด้าน คุณภาพชีวิตและ ด้านสังคม เช่น ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็น ในการก่อสร้างสนาม กีฬา ปรับปรุงภูมิทัศน์ สวนสาธารณะ ฯลฯ	54 (16.30)	263 (79.20)	5 (1.50)	10 (3.00)	- -	4.08	มาก	4
2. ท่านได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมในการพัฒนา ด้านคุณภาพชีวิตและ ด้านสังคม เช่น เข้าร่วม งานประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันสงกรานต์ งานวันผู้สูงอายุ ฯลฯ	54 (16.30)	271 (81.60)	7 (2.10)	- -	- -	4.14	มาก	2

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคม	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปล ความ	อันดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ ในการพัฒนาด้านคุณภาพ ชีวิตและด้านสังคม เช่น นำสุนัขและแมวมาฉีดยา ป้องกันบ้า ได้รับการป้องกัน ไข้เลือดออก ใช้ลานกีฬา อเนกประสงค์ฯ	68	260	4	-	-	4.19	มาก	1
4. ท่านได้ร่วมประเมินผล ในการพัฒนาด้านคุณภาพ ชีวิตและด้านสังคม	54	265	13	-	-	4.12	มาก	3
รวม						4.13	มาก	

จากตาราง 18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวม ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น นำสุนัขและแมวมาฉีดยาป้องกันบ้า ได้รับการป้องกัน ไข้เลือดออก ใช้ลานกีฬาอเนกประสงค์ ($\bar{X} = 4.19$)

อันดับที่ 2 ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น เข้าร่วมงานประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันสงกรานต์ งานวันผู้สูงอายุ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.14$)

อันดับที่ 3 ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมของเทศบาลตำบลท่าหลวง ($\bar{X} = 4.12$)

อันดับที่ 4 ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น

ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างสนามกีฬา ปรับปรุงภูมิทัศน์ สวนสาธารณะ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.08$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ก็เนื่องจากประชาชนได้รับผลประโยชน์ จากด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ในระดับมาก อย่างเช่น เมื่อทางเทศบาลตำบลท่าหลวง มีการจัดสร้างลานกีฬาอเนกประสงค์ ประชาชนจึงไปร่วมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการสร้าง และก็ช่วยกันทำ เมื่อทำสำเร็จ ลานกีฬาอเนกประสงค์ หรือสนามกีฬา ก็จะเป็นประโยชน์แก่ชาวบ้าน และพนักงานเทศบาลโดยทั่วกัน คำพูดที่ว่า “ร่วมด้วยช่วยกัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาล กับประชาชน”

ตาราง 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ด้านทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็น ในการขุดลอกร่องน้ำ คูคลอง หนอง สระน้ำ	54 (16.30)	239 (72.00)	30 (9.00)	9 (2.70)	-	4.01	มาก	3

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)			
2. ท่านได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมในการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ เช่น ปลูกป่าชุมชน บำรุงรักษา	54 (16.30)	231 (69.60)	47 (14.2)	-	-	4.02	มาก	2
3. ท่านได้ร่วมรับ ผลประโยชน์ในการ พัฒนาด้านทรัพยากร ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ฝายกักเก็บน้ำ สถานีสูบน้ำ	67 (20.20)	234 (70.50)	31 (9.30)	-	-	4.10	มาก	1
4. ท่านได้ร่วมประเมินผล ในการพัฒนาด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ แหล่งน้ำของเทศบาล ตำบลท่าหลวง	46 (13.90)	201 (60.50)	42 (12.70)	39 (11.70)	4 (1.20)	3.74	มาก	4
รวม						3.97	มาก	

จากตาราง 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงาน

สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ฝายกักเก็บน้ำ สถานีสูบน้ำ ($\bar{x} = 4.10$)

อันดับที่ 2 ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ปลูกป่าชุมชน บำรุงรักษา ($\bar{x} = 4.02$)

อันดับที่ 3 ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการขุดลอกร่องน้ำ คูคลอง หนอง สระน้ำ ($\bar{x} = 4.01$)

อันดับที่ 4 ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำของเทศบาลตำบลท่าหลวง ($\bar{x} = 3.74$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ ค่อนข้างเห็นด้วย ก็เนื่องจากประชาชนได้รับ ผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ ค่อนข้างมากตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ การที่ประชาชน ร่วมประชุมประชาคมกับทางเทศบาลท่าหลวง เพื่อร่วมมือช่วยกันสร้างฝายกักเก็บน้ำ และสถานีสูบน้ำ ประจำหมู่บ้าน ผลประโยชน์ที่ประชาชนและทางเทศบาลตำบลท่าหลวงจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ก็คือ มีฝายกักเก็บน้ำและสถานีสูบน้ำประจำหมู่บ้าน เพื่อใช้ประโยชน์ทางเกษตร อุปโภคและบริโภค ร่วมกัน คำพูดที่ว่า “ร่วมกันสร้างฝายกับเก็บน้ำ และสถานีสูบน้ำ ประจำหมู่บ้าน เวลาหน้าแล้ง จะได้ไม่มีใครเดือดร้อน”

ตาราง 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ จำแนกเป็นรายชื่อโดยรวม

ด้านการเมือง การบริหาร และ การบริการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	แปล ความ	อันดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาด้าน การเมืองการบริหาร และการบริการ เช่น ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็น ในการติดตั้งเสียงตามสาย จัดหาอุปกรณ์ ในงานรักษาความสงบ	63 (19.00)	214 (64.50)	38 (11.40)	14 (4.20)	3 (.90)	3.96	มาก	2
2. ท่านได้ร่วมดำเนิน กิจกรรมพัฒนาด้าน การเมือง การบริหาร และการบริการ เช่น ซ่อมแซมที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน	45 (13.60)	209 (63.00)	38 (11.40)	38 (11.40)	2 (.60)	3.77	มาก	4
3. ท่านได้ร่วมรับ ผลประโยชน์ในการพัฒนา ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ เช่น เสียงตามสาย ที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน	90 (27.10)	187 (56.30)	38 (11.40)	13 (3.90)	4 (1.20)	4.04	มาก	1

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการเมือง การบริหาร และ การบริการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	แปล ความ	อันดับ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
4. ท่านได้ร่วมประเมินผล ในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง	55 (16.60)	222 (66.90)	38 (11.40)	14 (4.20)	3 (.90)	3.93	มาก	3
รวม						3.93	มาก	

จากตาราง 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวม ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการเมือง การบริหารและการบริการ สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น เสี่ยงตามสาย ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.04$)

อันดับที่ 2 ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการติดตั้งเสี่ยงตามสาย จัดหาอุปกรณ์ในงานรักษาความสงบ ($\bar{x} = 3.96$)

อันดับที่ 3 ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการของเทศบาลตำบลท่าหลวง ($\bar{x} = 3.93$)

อันดับที่ 4 ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น ช่อมแซมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.77$)

จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ก็เนื่องจากประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการด้านการเมือง การบริหารและการบริการที่มาก อย่างเช่น การที่ประชาชนเข้าไปประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการติดตั้งเสี่ยงตามสาย และช่วยกันร่วมมือกับทางเทศบาลตำบลท่าหลวง ในการพัฒนาช่อมแซมเสี่ยงตามสาย และช่อมแซมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ก็จะทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากส่วนนี้ตามไปด้วย คำพูดที่ว่า “ที่ช่วยกันทำก็เพราะช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ”

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 21 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	217	3.54	.45	.67	.66
หญิง	115	3.52	.42		

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน จากตาราง 21 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .66 แสดงว่าประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	6.594	2.198	12.123	.000*
ภายในกลุ่ม	328	59.469	.181		
รวม	331	66.063			

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี * $p < .05$

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนมีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า มีความแตกต่างกันดังตาราง 23

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอาชีพ

อายุ	$\bar{X}$	18-28 ปี	28-35 ปี	35-40 ปี	50 ปีขึ้นไป
		3.51	3.33	3.42	3.69
18 - 28 ปี	3.51	-	.17*	.09	-.18*
28 - 35 ปี	3.33		-	.084	-.35*
35 - 40 ปี	3.42			-	-.27*
50 ปีขึ้นไป	3.69				-

* $p < .05$

จากตาราง 23 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) อายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 18 - 28 ปี กับ 28 - 35 ปี

คู่ที่ 2 18 - 28 ปี กับ 50 ปีขึ้นไป

คู่ที่ 3 28 - 35 ปี กับ 50 ปีขึ้นไป

คู่ที่ 4 35 - 40 ปี กับ 50 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างจากอายุ 28 - 35 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเห็นด้วยมากกว่าอายุ 28 - 35 ปี แต่มีส่วนร่วมน้อยกว่า อายุ 50 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มี 28 - 35 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างจากอายุ 50 ปีขึ้นไป

โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 28 - 35 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอายุ 50 ปีขึ้นไป
 ประชาชนที่มีอายุ 35 - 40 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างจากอายุ 50 ปีขึ้นไป
 โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 35 - 40 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอายุ 50 ปีขึ้นไป

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
 กับระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.152	.384	1.940	.123
ภายในกลุ่ม	328	64.911	.198		
รวม	331	66.063			

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
 แตกต่างกัน

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมี
 ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
 กับระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
 กับสถานภาพการสมรส

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.143	.048	.238	.870
ภายในกลุ่ม	328	65.920	.201		
รวม	331	66.063			

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับสถานภาพการสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	.132	.033	.164	.957
ภายในกลุ่ม	327	65.931	.202		
รวม	331	66.063			

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	.157	.078	.392	.676
ภายในกลุ่ม	329	65.906	.200		
รวม	331	66.063			

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
 จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับจำนวนปีที่อยู่อาศัย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	4.087	1.362	7.210	.000*
ภายในกลุ่ม	328	61.976	.189		
รวม	331	66.063			

* $p < .05$

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับจำนวนปีที่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนปีต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test) พบว่า มีความแตกต่างกันดังตาราง 29

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามจำนวนปีที่อยู่อาศัย

จำนวนปีที่อยู่อาศัย	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		3.95	3.75	3.36	3.52
1-5 ปี	3.95	-	.2056	.5856*	.4294*
6-10 ปี	3.75		-	.3812	.2239
11-20 ปี	3.36			-	-.1574
21 ปีขึ้นไป	3.52				-

* $p < .05$

จากตาราง 29 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) จำนวนปีที่อยู่อาศัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 1 - 5 ปี กับ 11 - 20 ปี

คู่ที่ 2 1 - 5 ปี กับ 21 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่อยู่อาศัย 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างจากประชาชนที่อยู่อาศัย 1 - 5 ปี โดยพบว่าประชาชนที่อยู่อาศัย 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่อยู่อาศัย 1 - 5 ปี

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	40	32.253	.806	14.622	.000*
ภายในกลุ่ม	291	16.047	.055		
รวม	331	48.300			

* $p < .05$

สมมติฐานที่ 8 ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง แตกต่างกัน

จากตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับผลประโยชน์จากการเข้าร่วม พบว่า ปัจจัยด้านผลประโยชน์จากการเข้าร่วมต่างกัน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า มีความแตกต่างกันดังตาราง 31

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น

ผลประโยชน์จากการเข้าร่วม การพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		3.25	3.46	4.05
ปานกลาง	3.25	-	-.0525	-.8538*
มาก	3.46		-	-.5709
มากที่สุด	4.05			-

* $p < .05$

จากตาราง 31 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 1 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระดับมากที่สุด กับระดับปานกลาง

ประชาชนที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าประชาชน ที่มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอิทธิพลของผู้นำ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	40	177.478	4.437	12.302	.000*
ภายในกลุ่ม	291	104.954	3.61		
รวม	331	282.432			

* $p < .05$

สมมติฐานที่ 9 อิทธิพลของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง

จากตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับอิทธิพลของผู้นำ พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลของผู้นำต่างกัน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า มีความแตกต่างกันดังตาราง 33

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม อิทธิพลของผู้นำ

อิทธิพลของผู้นำ	$\bar{X}$	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		3.58	3.59	3.14	3.47	3.95
น้อยที่สุด	3.58	-	-.0179	.4352*	-.0179	.8089
น้อย	3.59		-	.4531*	.0179	.3280
ปานกลาง	3.14			-	-.4531	.1072
มาก	3.47				-	-.1251
มากที่สุด	3.95					-

* $p < .05$

จากตาราง 33 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) อิทธิพลของผู้นำ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระดับปานกลาง กับระดับน้อยที่สุด

คู่ที่ 2 ระดับปานกลาง กับระดับน้อย

ประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้รับอิทธิพลของผู้นำมากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด และระดับน้อย

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความผูกพันกับท้องถิ่น

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	40	37.510	.938	14.227	.000*
ภายในกลุ่ม	291	19.180	.066		
รวม	331	56.691			

* $p < .05$

สมมติฐานที่ 10 ความผูกพันกับท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง

จากตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความผูกพันกับท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันกับท้องถิ่นต่างกัน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) พบว่า มีความแตกต่างกัน ดังตาราง 35

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ความผูกพันกับท้องถิ่น

ความผูกพันกับท้องถิ่น	$\bar{X}$	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		3.44	3.47	4.06
ปานกลาง	3.44	-	-3.060*	-8.899*
มาก	3.47		-	-3.060
มากที่สุด	4.06			

* $p < .05$

จากตาราง 35 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) ความผูกพันกับท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระดับมาก กับระดับปานกลาง

คู่ที่ 2 ระดับมากที่สุด กับระดับปานกลาง

ประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก มีความผูกพันกับท้องถิ่น มากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	40	37.510	.938	14.227	.000*
ภายในกลุ่ม	291	19.180	.066		
รวม	331	56.691			

* $p < .05$

สมมติฐานที่ 11 ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง

จากตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี กับความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนต่างกัน ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังตาราง 37

ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน

ความเข้มแข็งของเครือข่าย ในชุมชน	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
น้อย	3.63	-	.4963*	.1607	-.5248*
ปานกลาง	3.13		-	-.3356	-1.0211*
มาก	3.47			-	.6855
มากที่สุด	4.15				-

* $p < .05$

จากตาราง 37 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference test) ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า แตกต่างกัน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระดับปานกลาง กับระดับน้อย

คู่ที่ 2 ระดับมากที่สุด กับระดับน้อย

คู่ที่ 3 ระดับมากที่สุด กับระดับปานกลาง

ประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 38 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
8. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
9. อิทธิพลของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
10. ความผูกพันกับท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
11. ความเข้มแข็งเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวงแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

สรุปผล

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม อันดับที่ 2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันดับที่ 3 ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ อันดับที่ 4 ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม อันดับที่ 5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า

ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น อันดับที่ 2 ความผูกพันกับท้องถิ่น อันดับที่ 3 ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน อันดับที่ 4 อิทธิพลของผู้นำ

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองตราด โดยการทดสอบสมมติฐานมีข้อค้นพบ ดังตาราง 39

ตาราง 39 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ	ยอมรับสมมติฐาน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามการศึกษา	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่น	ยอมรับสมมติฐาน
8. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามผลประโยชน์จากการเข้าร่วม	ยอมรับสมมติฐาน
9. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอิทธิพลของผู้นำ	ยอมรับสมมติฐาน
10. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามความผูกพันของท้องถิ่น	ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 39 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
11. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ วัชระ(2546 : บทคัดย่อ) ใดศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ พรหมศิริพัฒน์ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง พบว่า ประชาชนเห็นว่าเทศบาลตำบลเมืองสรวง มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสวาท โรจนศิริสันติ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านคู อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ พรหมศิริพัฒน์ (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าหลวง ควรเพิ่มบทบาทของตนเองในการเป็นผู้นำที่ดี เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ดีต่อไป
2. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าหลวง ควรทำการรณรงค์ ชี้แจงบอกรายละเอียดเกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้ชาวบ้านได้รับรู้ถึงขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ว่ามีวิธีการดำเนินงานอย่างไร หรือมีปัญหาสาเหตุอะไรบ้างที่ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ช้า ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เป็นการชักจูงใจที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
3. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าหลวง ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรมีการศึกษาถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ เจาะลึกประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข หรือเหตุผลของกลุ่มเป้าหมายในการร่วมพัฒนาท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องเดียวกันกับพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปส่งเสริมพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2542). บทบาทอำนาจหน้าที่ของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.พ.
- โหมลิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2536). การพัฒนาประเทศไทย : แนวความคิดและทิศทาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษ ropic. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราวัลย์ วรวงศ์. (2550). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ropic. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาคริต ไทยประดิษฐ์. (2548). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจันทบุรี ที่มีต่อโครงการบรรเทาอุทกภัยจังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษ ropic. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2550). การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ที่เปลี่ยนแปลงไป. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.bangkokbiznews.com. 21 พฤษภาคม 2555.
- เทศบาลตำบลท่าหลวง. (2554). แผนพัฒนาสามปี. จันทบุรี : เทศบาลตำบลท่าหลวง.
- ชานินทร์ ศิลปจารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บิสซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ปกรณ ปรีชากร. (2544). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- “พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543,” (15 มีนาคม 2543). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 117 ตอนที่ 74 ก. หน้า 11 – 22.
- พิสมัย บุญเลิศ. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษ ropic. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภาครดร บุตรบุญ. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี
กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2542). ขอบข่ายและวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยฯ.
- มาลี เบ็ญจมะโน. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ. ปัญหาพิเศษ ปร.ม.
(นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมตตา สีนบุตร. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา
ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) : ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอบ้านไร่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุพาพร รุ่งงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูป
ระบบราชการ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ :
ศักดิ์โสภาคการ การพิมพ์.
- ลัดดา กิระ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลเมืองชลบุรี. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายสวาท โรจนศิริสันติ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านดู่
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). การประเมินมูลค่าฐานภาษี
ทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยภายใต้กฎหมายที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้างใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. (2555). จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2555.
จันทบุรี : สำนักฯ.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.)

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักฯ.

สุทิน บุญญาธิการ และคณะ. (2540). การบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา

โครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ.

สุธี ศรสุวรรณค์. (2538). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมุสลิม : ศึกษา

เฉพาะกรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ :

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรศักดิ์ พรหมศิริพัฒน์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี.

วิทยานิพนธ์ รัช.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อकिन รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม

และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

_____. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ :

ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อย

ภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ

รัช.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาภรณ์ วัชร. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ

บริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง

จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษ รัช.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Cohen, .J.M. and Uphoff, N.T. (1979). **Rural Development Participation : Concept and**

Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development

Committee Center for International Studies : Cornell University.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis.** 3rd ed. New York : Harper

and Row.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม   อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ
2. รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์   คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
3. ศ.ต.อ.บรรล้ง อินใต้   ปลัดเทศบาลตำบลท่าหลวง จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศษ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สัมคศิริธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายประเดิม แพทย์รังษี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายประเดิม แพทย์รังษี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว๓๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ศ.ต.อ.บรรล้ง อินใต้ (ปลัดเทศบาลตำบลท่าหลวง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายประเดิม แพทย์รังษี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลมะขามเมืองใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายประเดิม แพทย์รังษี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้ นักศึกษาขอ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมะขามเมืองใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๕๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าหลวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายประเดิม แพทย์รังษี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นายประเดิม แพทย์รังษี เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๔๗ ๑๐๗๕

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๗๕

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 3.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- 3.2 ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม
- 3.3 ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม
- 3.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ
- 3.5 ด้านการเมือง การบริหารและการบริการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความจริง

1. เพศ
  - 1) ชาย
  - 2) หญิง
2. อายุ .....ปี.....เดือน
3. ระดับการศึกษา
  - 1) ไม่ได้ศึกษา/ ประถมศึกษา
  - 2) มัธยมศึกษา
  - 3) อนุปริญญา
  - 4)ปริญญาตรี
  - 5) สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หย่า/แยกกันอยู่
- 4) หม้าย

5. อาชีพปัจจุบันของท่าน

- 1) รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
- 2) ค้าขาย
- 3) รับจ้าง
- 4) เกษตรกรรม
- 5) อื่น ๆ.....(โปรดระบุ)

6. รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท

7. จำนวนปีที่อยู่อาศัยในตำบลท่าหลวง.....ปี.....เดือน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อเท็จจริงในความเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 4 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 2 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น					
1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ทำให้ท่านได้รับโอกาสในการบริการที่ดี					
2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้ประชาชนมีความสามัคคีมากขึ้น					
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนท่านดีขึ้น					
อิทธิพลของผู้นำ					
1. ท่านเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเกรงใจผู้นำ					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของนายกเทศมนตรี					
3. ท่านเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรี					
ความผูกพันกับท้องถิ่น					
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชน					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะถือเป็นบ้านเกิดของตน					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะคนในชุมชนปฏิบัติกันมาแต่อดีต					
ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน					
1. เครือข่ายชุมชนมีส่วนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น					
2. เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ					
3. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน					
4. การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นเกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน					

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อเท็จจริงในความเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 4 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 2 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ 1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น เข้าร่วมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างถนน ระบบประปา ไฟฟ้า					
2. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การร่วมปรับปรุงซ่อมแซมถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์					
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ใช้ถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์					
4. ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม					
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าร่วมเวทีชุมชนเกษตรกรตำบลท่าหลวง					
2. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้					
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้ ได้รับการแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ หรือมีอาชีพเสริม					
4. ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ของเทศบาลตำบลท่าหลวง					
ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม					
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างสนามกีฬา ปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ ฯลฯ					
2. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น เข้าร่วมงานประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันสงกรานต์ งานวันผู้สูงอายุ ฯลฯ					
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น นำสุนัขและแมวมาฉีดวัคซีนป้องกันบ้า ได้รับการป้องกันไข้เลือดออก ใช้ลานกีฬาอเนกประสงค์ ฯลฯ					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม ของเทศบาลตำบลท่าหลวง					
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ					
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ เช่น ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการขุดลอกร่องน้ำ คู คลอง หนอง สระน้ำ					
2. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ เช่น ปลูกป่าชุมชน บำรุงรักษา					
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ เช่น ฝายกักเก็บน้ำ สถานีสูบน้ำ					
4. ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง					
ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ					
1. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น ร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการติดตั้งเสียงตามสาย จัดหาอุปกรณ์ในงานรักษาความสงบ					
2. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น ซ่อมแซมที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. ท่านได้ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เช่น เติงตามสาย ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน					
4. ท่านได้ร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการบริการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นายประเดิม แพทย์รัมย์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	ประเดิม แพทย์รังษี
วัน เดือน ปี เกิด	22 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลบ้านค่าย จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/6 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2542 – 2544	พนักงานสำรวจข้อมูล เทศบาลตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2545 – 2546	ผู้ช่วยสมาชิกสภาจังหวัดระยอง
พ.ศ. 2547 – 2552	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	นักบริหารงานทั่วไป (หัวหน้าสำนักปลัด) เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2541	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (มนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (การบริหารองค์การ) มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2556	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี